

Požár v domácnosti – vytápění

Jednou z častých příčin úmrtí při požárech je neopatrnost lidí při vytápění svých domovů. Hasičský záchranný sbor JMK ve spolupráci s Policií ČR – Krajské ředitelství Brno a Diecézní charitou Brno Vám poradí, jak bezpečně vytápět.

Vytápění – jako příčina požáru

Jednou z příčin vysokého počtu úmrtí při požárech je také **neopatrnost lidí při vytápění svých domovů**. Při provozu topidel lidé ne vždy dodržují potřebná bezpečnostní pravidla, mnohdy zanedbávají údržbu topidel a kouřovodů. Jednotky požární ochrany tak během topné sezóny každý týden vyjíždějí k požárům komínů, střech, zařízení k topení nebo nevhodně uskladněných topiv.

Mezi nejčastější závady v této oblasti patří:

- nedodržení bezpečné vzdálenosti 1 m od tělesa komínu
- neomítnutý komín, spáry v komíně
- nesprávně provedený prostup kouřovodu hořlavou stěnou
- nedodržení bezpečné vzdálenosti od topidla

Podrobnosti k bezpečným vzdálenostem lze nalézt v příloze vyhlášky č. 23/2008 Sb. na www.hzscr.cz/vyhlaska.

Od 1.1.2011 nabylo účinnosti nařízení vlády č. 91/2010 Sb., o podmínkách požární bezpečnosti při provozu komínů, kouřovodů a spotřebičů paliv. Toto nařízení stanoví podmínky požární bezpečnosti při provozu spalinových (komínových) cest, frekvenci jejich kontrol a čištění. Upravuje také to, kdy a kým se provádějí revize spalinových cest a za jakých podmínek lze provádět vypalování komína.

Hlavní změny:

- výrazně se zmírnily požadavky na kontroly spalinových cest. Dle předchozí vyhlášky bylo v případě komínu, do kterého jsou zapojeny spotřebiče na tuhá nebo kapalná paliva s výkonem 50 kW (klasická kamna zn. Petra) povinností provádět čištění popř. kontrolu 6krát ročně. Dle nového Nařízení stačí 3krát ročně.
- v případě plynných paliv jsou povinni provozovatelé čistit nebo kontrolovat spalinové cesty pouze jednou ročně bez ohledu na výkon připojeného spotřebiče.

- komíny do 50 kW, které nejsou opatřeny komínovou vložkou a musely se dle předchozí vyhlášky kontrolovat 6krát ročně se ve stávajícím předpisu vůbec neuvažují.

Hasičský záchranný sbor ze zákona provádí pouze kontroly právnických osob a podnikajících osob a jejich provozované činnosti. Hasiči v rámci kontroly u právnických osob a podnikajících fyzických osob kontrolují platnost a úplnost všech revizí, tedy i komínů a jejich stavu.

V případě fyzických osob se také nic nezměnilo a povinnost kontroly (odbornou osobou) a čištění (to může provádět sám majitel) komínového tělesa si musí zajistit majitel objektu.

Zákon neumožňuje hasičům provádět kontroly fyzických osob tj. běžných občanů.

Povinnost čištění komínů nebo kontroly komínové cesty hasičům za běžného stavu ze zákona nepřísluší. V případě požáru a podezření na příčinu vzniku od komínového tělesa může vyšetřovatel hasičů zjišťovat, v jakém stavu jej majitel nemovitosti udržoval, tj. kontrola čištění a kontroly spalinové cesty. V tomto případě bude poskytovat informace příslušné pojišťovně, která může na jejich základě krátit plnění pojistné události.

Obr. 1: Kontrola komínu.

Upřesnění pojmů:

ČIŠTĚNÍ – to si může majitel nemovitosti s topidlem o výkonu do 50 kW provádět sám. Dle nařízení vlády musí být prováděno 3x ročně.

KONTROLA SPALINOVÉ CEST tu musí vždy provádět osoba odborně způsobilá, tj. kominík s průkazem odbornosti. Tato kontrola se provádí 1x ročně.

REVIZE – ta se provádí vždy při zahájení užívání komínu, dále vždy při změně topného média, výměně spotřebiče nebo jeho nové instalaci. Revize je nutná vždy po jakémkoliv

Lhůty kontrol a čištění spalinové cesty, vybírání pevných znečišťujících částí a kondenzátu a čištění spotřebiče paliv za období jednoho roku:

Výkon připojeného spotřebiče paliv	Činnost	Druh paliva připojeného spotřebiče paliv			
		Pevné		Kapalné	Plynné
		Celoroční provoz	Sezónní provoz		
Do 50 kW včetně	Čištění spalinové cesty	3x	2x	3x	1x
	Kontrola spalinové cesty	1x		1x	1x
	Výběr pevných (tuhých) znečišťujících částí a kondenzátu	1x		1x	1x
Nad 50 kW	Kontrola a čištění spalinové cesty	2x		1x	1x
	Výběr pevných (tuhých) znečišťujících částí a kondenzátu	2x		1x	1x
	Čištění spotřebiče paliv	2x		Nejméně podle návodu výrobce	

Doplňující pravidla k tabulce:

1. Za sezónní provoz se považuje provoz spalinové cesty pro spotřebiče paliv po dobu nepřesahující v součtu 6 měsíců v kalendářním roce.
2. U jednovrstvého (nevyvločkováného) zděného komína pro spotřebiče na plynná paliva se lhůty kontrol a čištění řídí lhůtami kontrol a čištění spotřebiče na pevná paliva.
3. Při kontrolách a čištění dvakrát ročně se tyto činnosti provádí v přiměřených časových odstupech, přičemž mezi jednotlivými kontrolami nebo čištěními nesmí uplynout doba kratší 6 měsíců.
4. Při kontrolách a čištění třikrát ročně se tyto činnosti provádí v přiměřených časových odstupech, přičemž mezi jednotlivými kontrolami nebo čištěními nesmí uplynout doba kratší 4 měsíc.
5. Pojistný (rezervní) komín používaný pro odvod spalin ze spotřebiče na pevná paliva v případech, kdy nelze zajistit topení jiným způsobem, se kontroluje a v případě potřeby i čistí nejméně jedenkrát za rok.
6. Spalinová cesta určená pro odvod spalin ze spotřebiče na pevná paliva sloužícího v živnostenské provozovně k přípravě pokrmů se kontroluje a čistí jedenkrát za dva měsíce.
7. Ve stavbě pro rodinnou rekreaci se kontrola čištění spalinové cesty provádí nejméně jedenkrát za rok.

Základní bezpečnostní zásady při vytápění

Zvýšenou pozornost je třeba věnovat **správné instalaci a údržbě topidel**. Vždy se řiďte návodem výrobce, který musí být připojen k výrobku. V žádném případě neinstalujte topidla bez odborné pomoci.

Vždy je třeba dodržovat **zásadu bezpečné vzdálenosti** topidla od dalších předmětů v místnosti, stavebních konstrukcí a podlahových krytin.

Pokud není možné bezpečný odstup dodržet, musíte zajistit alespoň kvalitní **tepelnou izolaci**. Jakékoliv hořlavé látky a předměty, které se mohou vznítit (ba i obyčejný hadr), skladujte pokud možno co nejdále od topidel. V žádném případě neodkládejte na topné či ohřevné plochy jakékoliv hořlavé předměty. Pozor zejména na barvy nebo laky!

Obr. 2: Vždy se řiďte návodem výrobce topidla.

Topné těleso na pevná paliva zabezpečte **ochrannou (nehořlavou) podložkou** pod topidlem, které znemožní vznícení podlahy tvořené hořlavými materiály a zabrání také žhavým uhlíkům vypadlým z kamen zapálit okolní předměty. Ochranná podložka by u všech spotřebičů na pevná paliva měla přesahovat půdorys spotřebiče nejméně o 30 cm před příkladacím a popelníkovým otvorem a 30 cm na bočních stranách, v případě tepelného spotřebiče k vaření se jedná o 60krát 30 cm. U krbu jsou zásady ještě přísnější (izolační podložka o 80 a 40 centimetrů).

Obr. 3: Pravidelná kontrola kotle.

Pokud máte **plynové vytápění**, dodržujte lhůty revizí plynových spotřebičů (zpravidla 1 krát za 3 roky) a pravidelně kontrolujte, zda správně fungují. Nebezpečí hrozí zejména u otevřených spotřebičů, kde při samovolném uvolňování plynu **může dojít k otravě**. Uživatelé plynové kotle musí minimálně jednou ročně zajistit kontrolu celého spalovacího procesu, čistotou hořáků počínaje a funkcí pojistkového ventilu či termostatu konče.

Topidla potřebují pro svou správnou funkci **dostatečný přívod vzduchu**. U některých druhů topidel (např. u karmy) hrozí v případě nedostatečného odvětrání otrava oxidem uhelnatým.

Každé topidlo a komín je konstruováno na určitý druh paliva a jeho používání je nutné dodržovat. Pokud přejdete z jednoho druhu paliva na druhý (např. z plynového vytápění na topení dřevem), vždy si nechte u odborníků zkontrolovat,

zda je váš komín pro tuto změnu vhodný.

Pro topení nepoužívejte nic, co do kamen nepatří - např. biologický či jiný odpad (sláma, umělohmotné lahve apod.). Má to nejen nezanedbatelné

ekologické důsledky, ale zvyšuje se i riziko poškození kotle, kamen, kouřovodu nebo komína, čímž roste také nebezpečí vzniku požáru.

Dávejte si pozor i na spalování vlhkého dřeva, komín se přitom zanáší větším množstvím sazí a tím se zvyšuje i riziko požáru. Klesá jeho výhřevnost, odpařená voda navíc negativně působí na tepelnou techniku a proces spalování.

Kamna na pevná paliva **nesmíte nikdy zapalovat pomocí vysoce hořlavých kapalin** (např. benzínu), vždy hrozí vznícení hořlavých par a vážné zranění.

V případě topidel na pevná paliva dávejte bedlivý **pozor na žhavý popel**. Nechte jej zcela vychladnout a pak uložte do nehořlavých nádob (např. kovu), které jsou neporušené, uzavíratelné a umístěné v bezpečné vzdálenosti od hořlavých látek a stavebních konstrukcí z hořlavých hmot. Vyvarujte se ukládání žhavého popela do plastových popelnic, ty se totiž mohou pak žářem zdeformovat. Kvůli špatnému uložení popela každoročně dochází k požárům nejen popelnic a kontejnerů, ale i obytných a hospodářských budov.

Nesmí se však zapomínat ani na k tepelným spotřebičům připojené **komíny** (zpravidla svislá konstrukce s jedním nebo více otvory, které slouží k odvodu kouře z tepelných spotřebičů) a kouřovody (roura spojující kamna se spalivovou cestou, respektive komínem).

Komíny a kouřovody s připojenými tepelnými spotřebiči se musí udržovat v řádném stavebně technickém stavu. Konkrétně to znamená například udržování **celistvosti a neprodyšnosti komínového pláště**, i starší komín by měl být řádně vyspárován a pokud možno omítnut. Požáry často vznikají například žhnutím **trámů zalděných v komíně** (obvyklé zejména u starších staveb).

Kouřovod vedoucí z topidla do komínového tělesa musí být **správně izolován**.

Dbejte na **řádné zaústění** kouřovodu do komína, dodržujte návody a technické podmínky stanovené výrobcem tepelných spotřebičů. I v případě komína může mít zanedbání neblahé následky. Špatné (netěsné) zaústění kouřovodu do komínového tělesa může díky nekontrolovatelnému uvolňování zplodin způsobit vážné poškození zdraví. Neudržovaný komín rovněž zvyšuje riziko výbuchu kamen.

Pamatujte, že sebemenší nečistota v komíně může způsobit velké nepříjemnosti, ať již dlouhodobé žhnutí a následný otevřený požár nebo otravu lidí jedovatým oxidem uhelnatým. **Pravidelné vymetání sazí v komíně** a vybírání odpadu by mělo být proto samozřejmostí, stejně jako kontrola jeho technického stavu. Pro ještě přijatelné zajištění bezpečnosti byste měli provést **čištění a kontroly komínů a topidel alespoň před začátkem topné sezóny a po jejím skončení**. Pryč jsou ty doby, kdy kominík obcházel dům od domu a sám si hlídal svůj rajón. Dnes řádné čištění a kontrolu komínů si prostřednictvím kominické firmy musí zajistit majitelé objektů sami.

Obr. 4: Kontrola kouřovodu.

Ačkoliv čištění vlastních komínů lze teoreticky provádět svépomocí, lepší je se spolehnout na odborníky - kominíky. Ti by měli provést revizi komínu i v případě, že se chystáte ke komínu připojit jakýkoliv spotřebič, nebo hodláte změnit druh paliva. O provedení čištění vydá kominík doklad.

K požáru může dojít i od nedostatečně **zajištěných či netěsných komínových dvířek**, z nichž pak mohou vylétat jiskry či žhavé materiály. Vybírací dvířka u paty komínu by neměla být nikdy umístěna v obytných místnostech, pevně uzavřena musí být i vymetací dvířka na půdě.

Používání komínů, u nichž byly zjištěny závady, je zakázáno.

Zásada bezpečné vzdálenosti platí také pro komínové těleso, hořlavé látky by od něj měly být v půdních prostorách vzdáleny nejméně 1 metr - riziko zvyšují zejména textil a seno. Do komínového zdiva nesmí zasahovat ani k němu těsně přiléhat žádné hořlavé stavební prvky (jako konstrukce rovu, stropu, obložení apod.). **Za nezávadný stav komínů nese odpovědnost správce nebo majitel objektu**, ne kominík.

Pamatujte, že zkontrolovaný a dobře vyčištěný a seřízený tepelný spotřebič přináší nejen spolehlivější provoz a požadovaný výkon, ale i významnou úsporu paliva.

Chcete se dovědět více o tom, jak se správně chovat při mimořádných událostech? V rámci projektu „Vaše cesty k bezpečí“ Vám Hasičský záchranný sbor JMK ve spolupráci s Policií ČR a Diecézní charitou Brno nabízí další tipy našich chytrých blondýnek, které Vám na webové adrese www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci poradí, jak nejlépe vyřešit i jiné situace, ohrožující Vaši bezpečnost, zdraví, životy a majetek.

